

Vilkår for støtte til store klima- og energisatsinger i industrien

1 Formål

Formålet med programmet Store klima- og energisatsinger i industrien er å fremskynde markedsintroduksjon av teknologier som kan bidra til at den nødvendige omleggingen fra fossil til fornybar energibruk i industrien skjer raskere og rimeligere og med mindre belastning på energisystemet enn det som ellers vil skje.

Målet er at løsningene på sikt blir foretrukket av markedet uten støtte.

2 Tematisk avgrensning

Enova prioriterer noen tematiske områder og utviklingsløp særskilt, og organiserer støtten i målrettede støtteprogrammer. Den tematiske avgrensningen for dette programmet er beskrevet under.

Store klima- og energisatsinger i industrien retter seg mot markedsintroduksjon av utvalgte klima- og energiløsninger. Programmet kan støtte investeringer innenfor tre områder:

- 1) Utnyttelse av overskuddsenergi til varmeformål internt eller eksternt
- 2) Utnyttelse av overskuddsenergi til kraftproduksjon
- 3) Energieffektiv utfasing av fossile brensler
- 4) Konvertering fra fossile brensler til fast biobrensel

3 Statsstøtterettslig grunnlag for programmet

Tilskudd fra Enova faller inn under EØS-avtalens definisjon av statsstøtte og rammen for våre ordninger er derfor fastsatt av EØS-avtalens regler om statsstøtte. Reglene er satt for å hindre uønsket konkurransevridning og negativ innvirkning på samhandelen i EØS-området. EØS-avtalen inneholder et generelt forbud mot statsstøtte, men det er flere unntak fra dette forbudet som gjør at statsstøtte likevel kan tillates der det er nødvendig for å oppnå visse formål.

Ordningen «Klima- og energisatsinger i industrien» innmeldt under det alminnelige gruppeunntaket (GBER) (www.enova.no/esg)

- GBER-artikkel 36: Investeringsstøtte til miljøbeskyttelse, inkludert avkarbonisering
- GBER-artikkel 38: Energieffektivisering
- GBER-artikkel 41: Produksjon av energi fra fornybare kilder
- GBER artikkel 46: Energieffektiv fjernvarme og fjernkjøling

For de tematiske avgrensingene i dette programmet, beskrevet i kapittel 2, gjelder følgende:

- Utnyttelse av overskuddsenergi til varmeformål internt eller eksternt
 - Der søker er virksomheten som eier overskuddsenergien og varmen utnyttes internt: GBER-artikkel 38 – energieffektivisering
 - Der søker er virksomheten som eier overskuddsenergien og varmen leveres eksternt til et fjernvarmesystem: GBER-artikkel 46 – energieffektiv fjernvarme og/eller -kjøling
 - Der søker er ekstern part som benytter varmepumpe til å løfte varme fra overskuddsenergi og vil levere dette til et fjernvarmesystem: GBER-artikkel 46 – energieffektiv fjernvarme og/eller -kjøling
- Utnyttelse av overskuddsenergi til kraftproduksjon
 - Kun virksomheten som eier overskuddsenergien kan søke: GBER-artikkel 38 – energieffektivisering
- Energieffektiv utfasing av fossile brensler
 - Uavhengig av søker: GBER-artikkel 36: Investeringsstøtte til miljøbeskyttelse, inkludert avkarbonisering
- Konvertering fra fossile brensler til fast biobrensel
 - Uavhengig av søker: GBER-artikkel 41 - produksjon av energi fra fornybare kilder

Det er ikke anledning til å tildele støtte basert på denne GBER-ordningen, på mer enn 30 millioner euro, pr støttemottaker eller pr prosjekt.

For nærmere beskrivelse av det støtterettslige grunnlaget for ordningen, se Klima- og energitiltak i industrien på www.enova.no/esa.

4 Overordnede krav

4.1 Støtten må være nødvendig

Statsstøtte kan bare benyttes når dette er en forutsetning for å oppnå formålet med den støtteordningen den tildeles under, og det er bare anledning til å støtte tiltak/prosjekter som ikke ville blitt gjennomført uten støtte. Det er derfor avgjørende at søker sender inn søknaden om støtte før prosjektet er besluttet gjennomført, igangsatt eller at søker på annen måte har forpliktet seg til å gjennomføre prosjektet.

4.2 Godkjente søkere

For å kunne søke om støtte:

- må søker være en virksomhet som er registrert i enhetsregisteret i Brønnøysund
- kan søker ikke være en virksomhet i økonomiske vanskeligheter. Søker kan heller ikke være eid eller på annen måte kontrollert av en virksomhet i økonomiske vanskeligheter. Se definisjon [her](#).
- kan søker ikke ha utestående krav om tilbakebetaling av ulovlig utbetalt statsstøtte

Enova vil ikke yte støtte hvor dette er i strid med sanksjoner vedtatt av EU eller norske myndigheter. Dette inkluderer, men er ikke begrenset til, støtte til:

- fysiske eller juridiske personer som er listeført i EUs eller Norges sanksjonsregimer,
- foretak som eies eller kontrolleres av fysiske eller juridiske personer som er listeført i EUs eller Norges sanksjonsregimer, og
- foretak som er aktive i sektorer underlagt sanksjoner, i den grad støtten vil være i strid med EUs eller Norges sanksjonsregimer.

En oversikt over sanksjoner vedtatt av norske myndigheter er tilgjengelig her:

<https://www.regjeringen.no/no/tema/utenrikssaker/Eksportkontroll/sanksjoner-og-tiltak1/sanksjoner-og-tiltak/id2008477/>

Dersom det er flere selskap som står bak en søknad (et konsortium) skal det være ett selskap som er ansvarlig for søknaden og kontraktsinngåelsen med Enova og som representerer de øvrige selskapene bak søknaden. Alle deltakerne i konsortiet må oppfylle overordnede krav for å kunne motta statsstøtte.

4.3 Prosjektets lokalisering

Prosjektet det søkes støtte til må realiseres i Norge eller innen norsk økonomisk sone.

4.4 — Spesifikke krav under dette programmet

For å kunne søke støtte under dette programmet må søker i tillegg være en etablert industriell produksjonsvirksomhet eller en etablert virksomhet av industriell karakter. Prosjektet må være knyttet til en forbedring av en eksisterende situasjon og ikke være knyttet til etablering av ny industriell produksjon.

5 Tildelingsprosess

5.1 Søknadsfrister

Programmet har løpende søknadsmottak og saksbehandling. Bruker søknadsfrister og disse publiseres ett år i forveien.

5.2 Krav til søknaden

Søknad og prosjektbeskrivelse skal være på norsk. Vedlegg med tekniske beskrivelser og lignende kan være på engelsk, svensk eller dansk.

Søknad og vedlegg skal sendes inn gjennom Enovas elektroniske søknadssenter.

Søknaden må inneholde følgende:

- Prosjektbeskrivelse i henhold til mal der alle punkter er besvart
- Budsjett- og lønnsomhetsberegning i henhold til mal
- Beregning av unngåtte klimagassutslipp i henhold til mal (om relevant)
- Redegjørelse for hvordan egenandelen i prosjektet skal finansieres
- Redegjørelse for de siste to års energibruk, fordelt på energibærere
- For prosjekter som krever tilgang på elektrisk kraft: bekreftelse fra nettselskap på at kraft vil gjøres tilgjengelig, og om nødvendig: på hvilke vilkår

5.3 Behandling av søknaden

Søknaden vurderes av saksbehandlere i Enova. Enova kan benytte eksterne tredjeparter til vurdering av hele eller deler av søknaden ved behov. Slike tredjeparter er underlagt samme taushetsplikt som Enova.

Enova kan be om at søknaden kompletteres dersom det anses nødvendig. Dette kan for eksempel gjelde behov for utdypning av aktivitetene, budsjettet, prosjektplanen eller finansieringsplaner.

Basert på den innsendte søknaden og eventuelt kompletterende informasjon vil Enova fatte vedtak om enten tilsagn eller avslag, normalt innen 4-6 uker etter at komplett søknad er mottatt. Behandlingstiden

kan bli lenger, avhengig av behov for tredjepartsvurderinger og omfang av søknadsinformasjon. Søker mottar deretter informasjon om Enovas beslutning, med begrunnelse for vedtaket.

5.4 Utbetaling av støtte

Støtte utbetales etterskuddsvis basert på dokumenterte kostnader. Utbetalingsanmodning sendes gjennom Enovas rapporteringssenter på www.enova.no.

Enova utbetaler ikke de siste 20 % av totalt tilskudd før sluttrapport og eventuell annen etterspurt dokumentasjon er levert og godkjent av Enova.

Krav til rapportering av framdrift og kostnader framgår av [Generelle regler for tilskudd fra Klima- og energifondet](#).

5.5 Støtte tildelt i strid med vilkår

Dersom støtten som utbetales er i strid med statsstøtteregelverket eller støttemottaker misligholder vilkår for støtten, kan støtten trekkes helt eller delvis tilbake. Se [Generelle regler for tilskudd fra Klima- og energifondet](#).

6 Kvalifikasjonskriterier

For å kunne motta støtte under programmet må samtlige av kvalifikasjonskriteriene være oppfylt.

6.1 Kvalifiserte søkere

Søkeren må ha dokumentert tilstrekkelig gjennomføringsevne¹ for prosjektet. Kravet gjelder både finansiell, teknisk og organisatorisk gjennomføringsevne.

Finansiell gjennomføringsevne

- Søkeren må ha stabile og tilstrekkelige finansielle ressurser til å opprettholde sin aktivitet i hele prosjektperioden og til å gjennomføre og drifte investeringen.
- Søker og eventuelle **prosjektpartnere** må ha dokumentert finansiell gjennomføringsevne, det vil si at virksomheten(e) har konkrete og realistiske planer for finansiering av prosjektet.
- Søker må sannsynliggjøre gjennomføringsevne også dersom prosjektet skulle drøye ut i tid eller dersom kostnadene skulle bli høyere enn antatt. Risiko og risikohåndtering må være beskrevet.

Teknisk gjennomføringsevne

- Søkere må ha troverdig teknisk evne til å gjennomføre prosjektet, herunder tilstrekkelig kompetanse og kapasitet på det tekniske personellet og leverandørene.

Organisatorisk gjennomføringsevne

- Søkere må ha troverdig organisatorisk evne til å gjennomføre prosjektet, herunder tilstrekkelig kompetanse og kapasitet hos prosjektledelse og prosjektorganisasjon.

¹ Gjennomføringsevne er et samlebegrep for hvor troverdig det er at aktøren kan gjennomføre prosjektet på en god måte. Begrepet innbefatter blant annet at aktøren(e) bak prosjektet må ha tilstrekkelige finansielle og organisatoriske ressurser, teknologisk kompetanse og en troverdig plan for realisering av prosjektet og resultatene. Vurdering av gjennomføringsevne gjøres også for å sikre at søker har tilstrekkelig håndtering av de risikoelementene Enovas støtte ikke avlaster.

- Prosjektbeskrivelsen må sannsynliggjøre høy modenhet av planer for prosjektgjennomføring² samt for ivaretagelse av alle myndighetskrav og relevante standarder for å etablere nødvendige godkjenninger.

6.2 Kvalifiserte prosjekt

For å kvalifisere, kreves det at prosjektet:

- Gjennomføres i en eksisterende virksomhet knyttet til en eksisterende produksjon hvor det kan dokumenteres historiske energibruktall og eventuelle klimagassutslipp, eller knyttet til etablering av ny produksjon hvor energi- og/eller klimaresultater av det omsøkte prosjektet fremkommer tydelig og forståelig opp mot en troverdig alternativ investering.
- Omfatter investering i konkrete fysiske installasjoner/tiltak som er knyttet til
 - Utnyttelse av overskuddsenergi, til varme eller til kraft eller
 - Energieffektiv utfasing av fossil fyring eller
 - Konvertering fra fossile brenslers til fast biobrensel³
- Inkluderer fleksibilitets tiltak som muliggjør minimum 4 timer utkobling for tiltak knyttet til energieffektiv utfasing av fossil fyring
- Har minimum 20% permanent reduksjon i energibruk for tiltak knyttet til energieffektiv utfasing av fossil fyring
- Økt effektuttak fra nettet per anlegg som følge av prosjektet kan ikke overstige 25 MW.
- Har vesentlige og nødvendige offentlige tillatelser på plass
- Planlegger oppstart innen ett år etter tilsagn og må være slutført innen tre år etter oppstart, men senest 30. juni 2030.
- Prosjektet må kunne dokumentere tilgang til tilstrekkelig nettkapasitet, eventuelt kunne vise til dialog med relevant nettselskap/Statnett som bekrefter at tilgang vil kunne gis innen prosjektet skal settes i drift.

7 Rangeringskriterier

Kvalifiserte søknader blir rangert basert på følgende kriterier:

For tema «Energieffektiv utfasing av fossile brenslers»:

- Kostnadseffektivitet vektes med 50 %
 - kr/CO₂ reduserte bruk av fossile brenslers
- Fleksibilitet vektes med 25 %
 - Prosentvis permanent reduksjon av toppeffektbehov sammenlignet med dagens fossile toppeffektbehov, relatert til den varmeproduksjon som konverteres i prosjektet
- Energieffektivisering vektes med 25 %
 - Prosentvis permanent reduksjon av årlig energibruk, relatert til den varmeproduksjon som konverteres i prosjektet
- For alle tre punktene gjøres en kvalitativ vurdering og prosjektene får karakter 1-6, som vektes til en samlekarakter for rangering.

For resterende temaer:

- Kostnadseffektivitet vektes med 70%

² herunder forberedelser, reguleringsplaner, krafttilgang, bygging, igangsetting og drift

³ Støtte til konvertering fra fossile brenslers til fast biobrensel er kun tilgjengelig for ikke-kvotepliktige anlegg

- kr/kWh reduserte bruk av fossile brensler eller kr/kWh energi gjenvunnet
 - karakter settes målt opp mot Enovas øvrige prosjektportefølje og får karakter 1-6. Karakter 3 eller dårligere vil i utgangspunktet avslås.
- Spredningspotensial og bidrag til å fremme innovative løsninger vektet med 30%⁴
 - Karakter 1-6

8 Godkjent kostnadsgrunnlag

Med godkjent kostnadsgrunnlag menes de kostnadene som kan tas med i grunnlaget for beregningen av støtte. Hvilke kostnader som kan godkjennes er avhengig av det støtterettslige grunnlaget for programmet.

8.1 Godkjente kostnadsposter

For dette programmet kan følgende investeringskostnader legges til grunn:

- *Personalkostnader*
 - Personalkostnader for egne ansatte kan tas med i prosjektrengskapet kun i den grad personalet er sysselsatt i prosjektet.
- *Innkjøpte timer*
 - Innkjøpte timer rapporteres i henhold til fakturert beløp
- *Investeringer*
 - Kjøp av maskiner og utstyr

8.1.1 Investeringskostnader under gruppeunntakets artikkel 38 – energieffektivisering

Det godkjente kostnadsgrunnlaget utgjør differansen mellom kostnadene ved den omsøkte investeringen og det som er søkerens troverdige alternativ til å foreta investeringen. Dette kan innebære å:

- a) Gjennomføre en mindre miljøvennlig investering.
- b) Gjennomføre den samme investeringen lengre fram i tid.
- c) Ikke gjennomføre investeringen, men opprettholde vedlikehold, reparasjon og modernisering av eksisterende anlegg.

Dersom investeringen gjelder installasjon av en klart identifiserbar tilleggskomponent (add-on) til et eksisterende anlegg, og det ikke finnes noe tilsvarende og mindre miljøvennlig investeringsalternativ, utgjør godkjente kostnader hele investeringskostnaden.

Alternativet som det sammenliknes med skal i alle tilfeller innebære en investering med tilsvarende produksjonskapasitet og levetid, som samsvarer med relevante EU-krav og standarder som allerede er i kraft. Dette gjelder selv om dette ikke er et realistisk investeringsalternativ for søkeren.

8.1.2 Investeringskostnader under gruppeunntakets artikkel 41 – produksjon av energi fra fornybare kilder

For prosjekter som gjelder produksjon av energi fra fornybare kilder utgjør det godkjente kostnadsgrunnlaget hele investeringskostnaden forbundet med prosjektet.

⁴ Det kan for eksempel være løsninger for bidrag til et fleksibelt energisystem, introduksjon av innovative lagringsløsninger – både termiske og elektriske, potensial for å raskt få teknologien spredt både innen en sektor og ut over denne

8.1.3 Investeringskostnader under gruppeunntakets artikkel 46 – energieffektiv fjernvarme og/eller -kjøling

Kostnader direkte relatert til bygging eller oppgradering av energieffektiv fjernvarme eller fjernkjøling innen kategoriene.

- Personalkostnader
 - Personalkostnader for egne ansatte kan tas med i prosjektregnskapet kun i den grad personalet er sysselsatt i prosjektet.
- Innkjøpte timer
 - Innkjøpte timer rapporteres i henhold til fakturert beløp
- Investeringer
 - Kjøp av maskiner og utstyr

8.2 Kostnader som ikke godkjennes

Enova godkjenner ikke kostnader og forpliktelser påløpt før søknadstidspunktet eller etter avtalt sluttdato for prosjektet. Kostnadsgrunnlaget kan ikke inkludere finanskostnader, byggelånsrente, driftskostnader eller leiekostnader for driftsmidler.

Enova godkjenner ikke uspesifiserte kostnadsposter, heller ikke sekkepost for uforutsette kostnader. Hver enkelt spesifisert kostnadspost kan risiko-justeres for å sikre et mest mulig korrekt kostnadsgrunnlag. Nivå på eventuell risikojustering skal beskrives i søknad.

Merverdiavgift på innkjøpte varer og tjenester inngår ikke som en del av godkjente kostnader dersom virksomheten er fradragsberettiget for disse kostnadene.

9 Beregning av støttebeløp

Støttebeløpet beregnes som en andel av godkjent kostnadsgrunnlag. Den maksimale støtten er fastsatt i statsstøttereguleringen, men kan være ytterligere begrenset i Enovas program.

9.1 Støtteintensitet og maksimalt støttebeløp

For dette programmet beregnes støttebeløpet på følgende måte:

- For støtte til prosjekter som defineres som energieffektivisering, er maksimal støtteandel 30 % av godkjent kostnadsgrunnlag for store virksomheter.
 - Støtten kan økes til 40% for mellomstore virksomheter og 50% for små virksomheter.
- For støtte til fornybar energiproduksjon er maksimal støtteandel 45% av godkjent kostnadsgrunnlag.
 - Støtten kan økes til 50% for små og mellomstore virksomheter.
- For støtte til energieffektiv fjernvarme og/eller -kjøling er maksimal støtteandel 45% av godkjent kostnadsgrunnlag.
 - Støtten kan økes til 50% for små og mellomstore virksomheter.

For å sikre at prosjektet ikke får mer støtte enn det som er nødvendig for å realisere investeringen, vil det i tillegg bli gjennomført en lønnsomhetsvurdering. Vurderingen skal baseres på realistiske forutsetninger for driftsinntekter- og -kostnader gjennom prosjektets levetid. Det skal benyttes reelle verdier i søknad til Enova. Dette innebærer at Inntekter, kostnader og investeringer skal noteres i dagens pengeenhet, uten å ta hensyn til fremtidig inflasjon. Det avkastningskravet søker legger til grunn skal være i tråd med det som er brukt for tilsvarende prosjekter hos søker eller alternativt selskapets avkastningskrav. Avkastningskravet skal være reelt før skatt.

Dersom søker ikke kan begrunne og dokumentere avkastningskravet, vil Enova legge til grunn den [avkastningen som er normal for bransjen](#).

Vedtatt støtteandel kan derfor bli lavere enn den maksimale støtteandelen som framgår av de aktuelle statsstøttebestemmelsene.

9.2 Annen offentlig støtte

Dersom søker har mottatt eller søkt om annen offentlig støtte til det samme prosjektet skal dette oppgis i søknaden. Dette gjelder uavhengig av om støtten gjelder andre kostnader i prosjektet enn de kostnadene det søkes støtte om hos Enova.

Annen offentlig støtte til de samme kostnadene vil bli tatt med i vurderingen av prosjektets støttebehov og kan ha betydning for hvor mye støtte som kan gis fra Enova.

Dersom prosjektet mottar annen offentlig støtte, vil støtte fra Enova bli avkortet tilsvarende.

10 Offentliggjøring av informasjon, deling og bruk av data

Vedtak om støtte fra Enova blir offentliggjort på Enova.no og rapportert inn til [det nasjonale registeret for offentlig støtte](#).

Søknader om støtte og tilhørende dokumentasjon behandles konfidensielt. Tilskuddsbrevet som utstedes ved tildeling av støtte er imidlertid omfattet av offentlighetslovens regler om innsyn. Ved en innsynsforespørsel vil det derfor bli gitt innsyn i dette dokumentet. Eventuelle forretningssensitive opplysninger vil bli tatt ut.

Data innhentet fra vedtatte prosjekter kan inngå i aggregerte analyser knyttet til markedsutvikling for ulike teknologier.

11 Rapportering

Krav til rapportering av framdrift og kostnader framgår av [Generelle regler for tilskudd fra Energi- og klimafondet](#).